

**PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGA**

Szám: A01/216-23/2024.

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Pápa Város Önkormányzatának Települési Értéktár Bizottsága 2024. október 9-én 16.00 órakor, a Pápai Polgármesteri Hivatal tárgyalótermében tartott üléséről

Jelen vannak: Dr. Hermann István bizottsági elnök
Dr. Hudi József bizottsági tag
Tóth Kálmán bizottsági tag
Dr. Baloghné Uracs Marianna bizottsági tag
Szabó Rita bizottsági tag
Halászné Kapcsándi Szilvia bizottsági tag
Kocsis Gyula bizottsági tag
Somfai János, a javaslat benyújtója
Horváth Hajnalka bizottsági titkár

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Köszönti a megjelenteket és megállapítja a bizottság határozatképességét, mivel azon 7 fő bizottsági tag megjelent.

A bizottság 7 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül a következő határozatot hozza:

4/2024. (X.9.) TÉB határozat

Pápa Város Önkormányzatának Települési Értéktár Bizottsága az ülés napirendjét az alábbiak szerint állapítja meg:

1. A pápai fogadalmi kép (1683) értéktárba történő felvételének megtárgyalása

1. napirend: A pápai fogadalmi kép (1683) értéktárba történő felvételének megtárgyalása

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy olyan javaslatot kaptak, amely önmagában messze túl mutat az értéktárba történő bekerülés kritériumain, komoly kutatómunka eredményeként született meg.

Átadja a szót Somfai Jánosnak, a javaslat benyújtójának.

Somfai János

Köszöni a dicsérő szavakat, de ez nemcsak az ő érdeme, nagyon jó segítői voltak, pl. a könyvtárban Császár Csillától tudta meg, hogy a fogadalmi kép párjáról egy 90 éves folyóiratban van utalás. Ekkor kereste fel dr. Hermann Istvánt, akitől egy diát kapott, melynek érdekessége, hogy Pápán volt mindkét kép. Nagy segítséget jelentett, amikor időben nem tudta azonosítani a képeket, hogy a múzeum munkatársa, Hujber Edit kikutatta a naplójukból mikor

voltak kiállítva. Ő ott volt tévedésben, hogy a Nádor terem annak idején nem a múzeumnak, hanem a kultúrháznak volt a része és ott volt a két szemben lévő fal díszbe a két kép.

De sok segítséget kapott a Nemzeti Galéria osztályvezetőjétől is. Az mentette meg a képeket, hogy időben elküldték egy bizottságot felmérni a képek állapotát és azt mondták az utolsó pillanatban van, hogy restaurálják. A restaurálást követően került a budai királyi vár termében kiállításra.

Az egyedi jellemzők vonatkozásában is sikerült érdekes információkat összeszedni, melyhez testvérétől, Somfai Balázstól is rengeteg segítséget, tanácsot kapott.

Számára nagyon furcsa, hogy képzett szerzetesek nem hívták fel az emberek figyelmét arra, hogy milyen érdekes ez a kép, milyen dokumentum. Ezért is kerülhetett ki a folyósóra, mert a helyére egy csodáról készült kép került, amely az egyetlen hely a templomban, ami nem nedvesedik most sem. Jó lenne, ha visszakerülne az eredeti helyére, de mivel a templom zárva van, illetve csak mise idejére nyitják ki, ki fogja látni?

Az apát úrtól is kapott segítséget, mert amikor államosítottak, akkor a templom megmaradt az egyház kezében, de nem szerzetesi, hanem kisboldogasszony lelkészség címen, ebben az időben készültek pl. a tulajdonnal kapcsolatos levelek.

Nagyon jó könyveket is sikerült szereznie, a legfontosabb, ami ezzel foglalkozik az Mitay Sándor: Adalékok Pápa város építéstörténetéhez egykori ábrázolások alapján. Az ábrázolásoknál a nehézséget általában az okozza, hogy egymásról rajzolgatták legtöbbször, kis torzítással, kis változtatással, így nagyon nehéz összeállítani belőle valamit. Itt is vannak ellentmondások, majd talán egyszer kiderül az igazság.

Sosem gondolta volna, de jó könyv Galavics Géza: Kössünk kardot a pogány ellen. Török háborúk és képzőművészet című könyve is. Nagyon alapos könyv, sok helyen tudott rá hivatkozni a javaslatban. Amikor Bécs ostromolták a törökök, akkor 8.000 magyar védte, de ott volt 20.000 magyar kuruc, aki tétlenül nézte az egészet. A másik, ami meglepő volt számára, hogy büszkéek vagyunk Pápa várának hősiességére, de itt nem lehet arról beszélni, mint ami Egerben volt. Pápa kétszer esett el, és mindkettő árulás volt. Először 1594-ben megfutamodott az őrség, a másodiknál pedig már olyan szövetségben volt a törökkel Tököly Imre, hogy együtt jöttek és megegyeztek a magyar parancsnokkal, hogy feladják a várat és jelképes török megszállás lesz. Kicsit röstelli, hogy ilyenre kell büszkének lenni, és máshol is tapasztalt ilyen kettősséget, ennek a kornak a jellemzője ez a kuruc-labanc testvérháború.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Megköszöni a részletes tájékoztatást, a pápai ábrázolások nagy része sematikus volt, de láthatólag itt az illető járhatott, a templom elhelyezkedése és két tornya nem egy épületre készült, hanem két különálló torony. Érdemes lenne vizsgálni, hogy a templom falazatai és a tornyok elhelyezkedése hogyan viszonyul a szimmetria révén.

Kezdeményezi, hogy a benyújtott javaslatról egy kisebb kiadvány is készüljön. Somfai János is említi a javaslatban, hogy két férfi testvér két női testvért vett el feleségül és így két fogadalmi kép keletkezett. Az egyiket teljesen véletlenül látta Máriacellben, és Babos Jánossal mentek vissza, hogy fotókat készítsenek. Az apropó ott a Bécs, illetve a fraknoi vár töröktől való megszabadulása, itt pedig a pestis veszedelmének elmúlása volt. De mindkettő a máriacelli szűzanya köpenye alatt keletkezett, ma már a szűzanya köpenyes képeit külön is feldolgozták egy nagyon alapos irodalommal. A pápaiak számára ez a kép, a pápai vár, illetve a város részleteinek ábrázolásával rendkívül fontos. A jelenlegi elhelyezése semmiképpen sem szerencsés, de sokkal szerencsésebb, mintha a templomban lenne. Sajnos a templom szellőztetése nincs megoldva, a falakban nagyon magasan van a víz. Az új kolostornak nevezett terület azonban nem vizesedik, csak a látogatottsága nehezen megoldható. Felmerülhetne a kép Nádor terembe való visszahelyezése, de nem oda „tartozik”. Szeretné, ha az egyház a kép bemutatását meg tudná oldani. A pápai ferences kolostorban sok könyv, 15. századi kódex volt,

melyek elkerültek innét, amikor a szerzetesi javakat az állam magáévá tette, és nem tudják mi történt ezekkel. A Rákosi korszakban nagy tömegben adtak el szerzetesi kódexeket, könyveket, melyek Nyugat-Európába kerültek. Pápán egy kisebb volumenű katolikus gyűjteményt is össze lehetne hozni, de erre sajnos egyelőre semmilyen indíttatás nincs.

Megkérdezi, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e valakinek kérdése, hozzászólása.

Somfai János

A pápai Mária ábrázolással kapcsolatban elmondja, hogy fa szobor, de a köpenye ezüstből van, ami furcsa dolog. A korábban a kolostor kapuja fölött lévő nagy kőszobor fején három emeletes korona van, és tudomása szerint a „nagy” Magyarországon csupán a csíksomlyói köpenyes madonnának van ilyen. Semmilyen ismertetőben nem szerepel az sem, hogy a sekrestyében lévő barokk szekrényeken milyen gyönyörű táblaképek vannak magyar szentekről, és az sem, hogy az orgonán körben is tíz táblakép van, mindegyiken celli szűzmária felirattal.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy boldogasszony tiszteletére is van szentelve a templom.

Felkéri Somfai Jánost, hogy a bizottságnak majd egyszer mutassa meg a templomot, ahol romjaiban is nagyon értékes dolgokat látni, pl. az emeleten található egy kis kápolna. Annak idején sajnos önjelölt restaurátorral tönkretették azt a régi ábrázolási rendszert, ami a templomban volt. A fugákat is kiszedték, újra vakolták és sajnos értéktelen képek kerültek azoknak a helyére, ami eredetileg ott volt. Hiába próbált több helyen érdeklődni, hogy a 40-es évek előtti időszakról maradt-e fenn bármilyen kép, sehol nem tudtak neki segíteni. A legfiatalabb szerzetesek is elhunytak már, akik láthattak valamit ebből. Úgy látja, hosszú távon Pápán várhatóan egy, esetleg két plébánia marad, szűkül a papi létszám is.

Megállapítja, hogy a napirenddel kapcsolatban további kérdés, hozzászólás, észrevétel nem merült fel.

Kéri a bizottság állásfoglalását A pápai fogadalmi kép (1683) Pápai Települési Értéktárba történő felvételéről.

A Települési Értéktár Bizottság 7 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül a következő határozatot hozza:

5/2024. (X.9.) TÉB határozat

Pápa Város Önkormányzatának Települési Értéktár Bizottsága A pápai fogadalmi kép (1683) nemzeti értéket felveszi a Pápai Települési Értéktár kulturális örökség szakterületi kategóriájába.

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Hermann István bizottsági elnök

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, a kolostor is rendkívül rossz állapotban van, nem tudja van-e szándék arra bárki részéről, hogy rendbe tegye.

Somfai János

Elmondja, hogy jelen állapotában már többbe kerülne a rendbehozatala, mint egy új építése.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy ezek elkészítő dolgok egy ilyen városi műemlék vonatkozásában, rendkívül fontosnak tartaná a rendbehozatalt, egy héten legalább egyszer nyitva tartást is kellene biztosítani, ma azonban sajnos erre nincs lehetőség.

Dr. Baloghné Uracs Marianna bizottsági tag

Javasolja, hogy a könyvtár által vezetett tematikus séták mintájára, a templomokhoz kötődően is szervezzenek programot, így legalább időnként ezek is megtekinthetővé válnának.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy általában nagy számú érdeklődés van ezekre a tematikus sétákra és biztosan a könyvtár munkatársa is szívesen szervezne egy un. templomi sétát.

Kocsis Gyula bizottsági tag

Elmondja, hogy annyira szép és fontos dolog ennek az értéktárnak a létrejötte, de ha ezeket meg tudnák mutatni egy látványtárban, az milyen kulturális és turisztikai dimenziót nyithatna meg. Több más mellett már ezt is tolmácsolta az új polgármesternek, aki azt kérte tőle, hogy dolgozza ki az ötleteit és küldje el a részére. Ez a mai napon megtörtént.

Halászné Kapcsándi Szilvia bizottsági tag

Elmondja, hogy véleménye szerint ez ennél sokkal bonyolultabb, minthogy egy helyre mindent „összehalmozzanak”, főleg az egyházaktól.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy a közelmúltban volt két nagyon szép kísérlet, az egyik a vasút galéria, most pedig megnyílt a könyvtár. Ezek nagyon fontos kezdeményezések, de amit Kocsis Gyula javasolt, az is nagyon fontos lenne.

Dr. Baloghné Uracs Marianna bizottsági tag

Véleménye szerint Pápa Város Napját is át lehetne gondolni ilyen szempontból, városi sétákat, érték sétákat kapcsolni hozzá és ezzel sokkal több embert lehetne aktívan megmozgatni, az érdeklődésüket felkelteni, mint pl. előadásokkal, amit meghallgat egy szűk közeg. Így pl. a diákokat is meg lehetne szólítani.

Kocsis Gyula bizottsági tag

Elmondja, hogy Gróber Attila polgármesterrel már több alkalommal ültek le egyeztetni, Mógor-Schmidt Katalin már szervezi a civil szervezeteket, a polgármester Pápa Város Napjáról is beszélt, hogy azt a diákság számára szeretné szervezni. Vannak már tehát újfajta aktivitások.

Somfai János

Aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy festőművész édesanyja alkotásainak, melyet jelenleg a feleségével ők őriznek, mi lesz a későbbi sorsa. Már mindketten idősek, gyermekeik is sajnos olyan lakásban élnek, hogy ezeknek a műveknek a tárolását nem tudják vállalni. Hogyan lehetne azt elintézni, hogy legalább átmenetileg pl. a múzeum raktárában tárolják.

Kocsis Gyula bizottsági tag

Elmondja, hogy a KÖR, a Pápai Képzőművészek Egyesülete most alakul és 12 év kihagyás után az egyesület céljai között szerepel az úgynevezett Pápai Tárlat létrehozása, amely több mint százéves múltra tekint vissza, és újra egy állandó kiállítása lehetne a pápai művészek alkotásainak.

Dr. Hermann István bizottsági elnök

Elmondja, hogy Pápán egy városi galéria megléte komoly hagyományokra tekint vissza. Nem ért azzal egyet, hogy a Somogyi Galériából lakodalmas helyszínt csináltak.

Tóth Kálmán bizottsági tag

Elmondja, hogy annak idején Borbély Lajos is úgy tervezte a Somogyi Galériát, hogy művész kávéház „szerűség” lesz.

Kocsis Gyula bizottsági tag

Elmondja, hogy a többek között a Somogyi Galéria „visszaszerzése” is komoly előrelépést jelenthetne.

Hogy van az, hogy hasonló kaliberű városoknak, mint Várpalota, Ajka, Tapolca van városi galériája? Pápánál szerényebb művészeti múlttal is van, több helyen.

Egyébként úgy tűnik nagyon jó civil kezdeményezések indulnak az új polgármester irányításával, támogatásával, pl. civil képviseleti irodát szeretnének nyitni, ahol koordinálják majd az egyes eseményeket, mozgásokat, egyre inkább kivenni ezeket az egyszemélyi döntés alól.

Miért nincs pl. Pápán helytörténeti kiállítás? Pedig a turisták elsőként ezt keresnék.

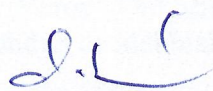
Somfai János

Javasolja, hogy esetleg a „pártház” lehetne erre a célra átalakítani.

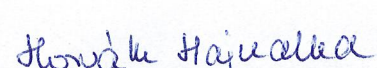
Dr. Hermann István bizottsági elnök

A javaslatra reagálva elmondja, hogy van ott egy nagy terem, ami erre alkalmas lehet, illetve ismeretei szerint van egy freskó is, igaz szocreál típusú.

Megköszöni a jelenlévők részvételét és a bizottság ülését 17 óra 30 perckor bezárja.

Dr. Hermann István
bizottsági elnök

Horváth Hajnalka
jegyzőkönyvvezető